

*Azərbaycan Respublikasının Auditorlar
Palatası Şurasının 27 dekabr 2014-cü il tarixli
259/2 №-li qərarı ilə təsdiq edilmişdir.*

**Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi haqqında
H E S A B A T**

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 2421 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın 13.2-ci bəndinə əsasən hazırlanmış Azərbaycan Respublikasında auditor xidmətinin inkişaf konsepsiyasında (2012-2020-ci illər) və Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü və Palata Şurasının 2014-cü il üzrə iş planının 28-ci „Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndində nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası ilə əlaqədar 2014-cü ildə Auditorlar Palatası tərəfindən bir sıra işlər görülmüşdür.

Belə ki, Auditorlar Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü „Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə plan-proqram hazırlanmış və 2014-cü ilin 28 yanvar tarixində Aparatın rəhbəri Q.Bayramov tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi işinin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası istiqamətində audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və ölkəmizin milli xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla tətbiqi məqsədilə Azərbaycan auditinin təşkilini və tənzimlənməsini, onun normativ-hüquqi bazasının beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq təkmilləşdirilməsidir.

“Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi”nə dair təsdiq edilmiş plan-proqramın “Sərbəst auditorların və auditor təşkilatlarının hesabatlarının qəbulu və emalının təkmilləşdirilməsi” barədə bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə, Analitik informasiya və təhlil şöbəsi tərəfindən sərbəst auditorların və auditor təşkilatlarının hesabatlarının qəbulu ilə bağlı xüsusi E-mail ünvanı yaradılmış və müvafiq olaraq hesabatlar həmin E-mail ünvanında qəbul edilir. Hesabatların emalının təkmilləşdirilməsi məqsədilə, onların formatının (WORD, EXCELL, PDF) ümumiləşdirilməsi üçün sistem müəyyənləşdirilmiş, hər bir hesabat göstəricisi üzrə ümumi icmal məlumatın əldə olunması üçün filter sistemi

yaradılmış və həm auditor təşkilatları, həm sərbəst auditorlar üzrə və bütövlükdə göstərilmiş auditor xidməti üzrə istənilən statistik göstəricinin əldə olunması, ümumiləşdirilməsi və təhlili məqsədilə axtarış sistemi yaradılmışdır.

Görülmüş işlərin nəticəsi olaraq təkmilləşdirilmiş üsullar vasitəsilə istənilən növ xidmət üzrə natural və məbləğ ifadəsində göstəricilər, hər bir auditor təşkilatı və sərbəst auditorlar üzrə ümumi və fərdi məlumatlar əldə etmək, hər bir məcburu audit subyekti üzrə təşkilati-hüquqi formalar üzrə təsnifat aparmaq, habelə auditlə əlaqəli auditor xidmətləri üzrə statistik məlumat əldə etmək mümkündür.

“Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi”nə dair Plan –Proqramın 2-ci və Auditorlar Palatası Şurasının 31 yanvar 2014-cü il tarixli 250/4 sayılı qərarının 2-ci bəndlərinin icrası ilə əlaqədar Palatanın Şurasında müzakirə olunmaq üçün 2014-cü ilin 21 may tarixində aşağıdakı təkliflər verilmişdir:

1. Sərbəst auditorlar, auditor təşkilatları və xarici auditor təşkilatlarının filial və nümayəndəliklərinə üzvlük haqqı hesablanması qaydası eyniləşdirilərək cədvəl 1-də göstərilən kimi tətbiq edilsin;
2. Bakı, Sumqayıt şəhərləri istisna olaraq regionlarda fəaliyyət göstərən sərbəst auditorlar və auditor təşkilatlarına cədvəl 2-də göstərilən güzəşt tətbiq edilsin;
3. Auditor təşkilatları və xarici auditor təşkilatlarının filial və nümayəndəliklərində işləyən auditorlara üzvlük haqqı eyniləşdirilərək 100 (bir yüz) manat məbləğində müəyyən edilsin.

Cədvəl 1:

Sıra №	Xidmətin həcmi (manatla)	Üzvlük haqqı məbləği (manatla)
1	0 < 50 000	4 000 manat
2	50 000 < 100 000	4 000 +50 000-manatdan yuxarı olan məbləğin 3%-i
3	100 000< 300 000	5 500+100 000 mantdan yuxarı olan məbləğin 2 %i
4	300 000< 1500 000	9 500+300 000 manatdan yuxarı olan məbləğin 1 %-i
5	1500 000-dan yuxarı	30 000 manat

Cədvəl 2:

Sıra №	Xidmətin həcmi (manatla)	Üzvlük haqqı məbləği (manatla)
1	0 < 10 000	800 manat
2	10 000 < 50 000	10 000-manatdan yuxarı olan məbləğin 8%-i
3	50 000-dən yuxarı	1-ci cədvələ müvafiq olaraq

Palatanın 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndinə uyğun olaraq, təsdiq olunmuş plan-proqramın 3-cü “Peşə kurslarının intensivliyinin və çeşidinin artırılması” bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə, idarə tərəfindən 2014-cü ildə auditorların ixtisasının artırılması ilə bağlı beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla tədris proqramı hazırlanmış, auditor təşkilatlarında çalışan assistent və mütəxəssislərin ixtisasının artırılması ilə bağlı “Auditin əsasları” tədris proqramı hazırlanmış, müvafiq qurumlarda çalışan mütəxəssislərin daxili audit peşəsinə tam yiyələnməsi ilə bağlı “Daxili auditin əsasları” tədris proqramı hazırlanmış, mühasibat uçotu ilə məşğul olmaq istəyən şəxslərin bu peşəyə hərtərəfli yiyələnməsi ilə bağlı “Mühasibat uçotu” üzrə tədris proqramı hazırlanmışdır. Hal-hazırda hazırlanmış və müzakirəyə təqdim olunmuş proqramların təsdiq olunması üçün və eyni zamanda kursların keçirilməsi ilə bağlı işlər həyata keçirilir.

Konsepsiyasının V “Auditor kadrlarının hazırlanması və yenidən hazırlanması” bölməsinin 2-ci “Peşə kurslarının intensivliyinin və çeşidinin artırılması” bəndinə uyğun olaraq, idarə tərəfindən daxili audit kurslarının təşkili və keçirilməsi ilə bağlı müxtəlif idarə və təşkilatlardan müraciət etmiş 17 nəfərə 2014-cü ilin 07 aprel tarixindən 07 may tarixinədək və 21 nəfərə 2014-cü ilin 1 sentyabr tarixindən 30 sentyabrədək “Daxili auditin əsasları” üzrə kurslar təşkil edilmişdir. Bundan başqa idarə tərəfindən və İxtisasartırma Komitəsi tərəfindən hazırlanmış “Mühasibat uçotu” kursunun tədris proqramının layihəsi və smetası hazırlanaraq baxılması üçün 2014-cü il 02 aprel tarixində Palatanın sədri cənab V.Novruzova təqdim edilmişdir. Proqram Palata Şurasının 2014-cü il 25 iyun tarixində keçirilmiş iclasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. İdarə tərəfindən kurslarda iştirakla bağlı Palatanın saytında elan yerləşdirilmişdir. 2014-cü il 3 oktyabr tarixindən 16 dekabr tarixinədək davam edəcək kurslarda hal-hazırda 6 nəfər iştirak edir.

Konsepsiyanın VI “Auditin təşkili” bölməsinin 16-cı “Xarici təcrübə nəzərə alınmaqla auditorların reyting səviyyəsinin müəyyən edilməsi” və Auditorlar

Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi” bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Palata Şurasının 2012-ci il 7 iyul tarixli 233/1 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş “Auditorların (auditor təşkilatlarının) reytinginin müəyyənəşdirilməsi barədə” Qaydaya uyğun olaraq sədrin Elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri N.Talıbov tərəfindən 2013-cü ilin nəticələri üzrə auditorların reyting cədvəli hazırlanaraq Palata Şurasının 2014-cü il 10 sentyabr tarixli iclasında müzakirə edilmiş və həmin cədvəlin təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla bir ay müddətində yenidən işlənməsi barədə Şuranın 254/4 sayılı qərarı qəbul edilmişdir. Həmin qərarla N.Talıbova, Metodik Komitəyə (E.Mustafayev), Milli auditə dəstək üzrə Komitəyə (Z.Hüseynov), İnformasiya və mətbuat üzrə Komitəyə (E.Əliyev) tapşırılmışdır ki, Şuranın iclasında edilmiş təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla auditorların reytinglərinin müəyyən edilməsi qaydalarının beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılmağı ilə bağlı təkliflərin 2014-cü ilin 1 dekabr tarixinədək təqdim etsinlər. Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların 2013-cü ilin yekunu üzrə reyting cədvəli təsdiq edilmiş və Palatanın internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Konsepsiyanın VI “Auditin təşkili” bölməsinin 17-ci “Auditin statistik göstəricilər sisteminin işlənilməsi və tətbiqi” və Auditorlar Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndlərinin icrası ilə əlaqədar sədrin Elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri N.Talıbov tərəfindən „Auditin statistik göstəricilər sistemi”nin layihəsi işlənilməsi və Palata Şurasının 2014-cü il 10 sentyabr tarixli iclasında müzakirə edilərək təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla yenidən işlənməsi barədə 254/6 sayılı qərar qəbul edilmişdir.

Palata Şurasının həmin qərarı ilə Palatanın struktur bölmələrinin rəhbərlərinə (M.Abbasov, S.Gülməmmədov, V.Rəhimov, R.Cəfərli) tapşırılmışdır ki, „Auditin statistik göstəricilər sistemi”nə uyğun olaraq, statistik göstəricilərin əldə edilməsi, emalı və tövsiyələrin hazırlanması üzrə müvafiq maddələrin Palatanın növbəti illər üçün hazırlanacaq iş planına daxil edilməsi və icra olunması üçün zəruri tədbirlərin görülməsini təmin etsinlər.

Palata tərəfindən xidmət bazarının öyrənilməsi və proqramlaşdırılması istiqamətində fəaliyyətin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2005-2012-ci illər üzrə Respublikada hər nəfərə düşən ÜDM-nin və hər 1000 nəfərə düşən auditor xidmətinin həcmi təhlil edilmiş və bunun əsasında 2012-2020-ci illər üzrə xidmət bazarı proqnozlaşdırılmışdır.

Aparılan təhlil göstərir ki, auditor xidmətinin orta artım sürəti 2005-2012-ci illərdə 10%, son 4 ildə isə 6% təşkil etmişdir. Lakin həmin dövrlərdə bu artımın sabit olmaması tam əminliklə proqnozlaşdırmaya imkan vermir. Makroiqtisadi göstəricilərlə paralellik də yalnız artmaya doğru tendensiyanın mövcudluğunu

təsdiq edir. Ona görə də proqnozlaşdırma məqsədləri üçün minimum artım faizi, yəni son illərdə müşahidə olunan 6% artım sürətini götürmək, başqa sözlə, baza göstəricisi kimi minimum həddən istifadə etmək məcburiyyəti yaranır. Belə olan halda 2013-2020-ci illər üzrə auditor xidmətinin məbləğ ifadəsində minimal həcmi aşağıdakı kimi ola bilər:

Proqnozlaşdırma variantı 1.

Auditor əvvəlki illərdə müşahidə olunan minimum artım faizi (6%) ilə proqnozlaşdırılması

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Auditor xidməti (milyon manatla)	28,9	30,6	32,5	34,4	36,5	38,7	41,0	43,5	46,1

Əvvəldə qeyd edildiyi kimi, ölkəmizdə auditor xidmətinin həcmində artımın ümumi daxili məhsul istehsalı dinamikasında nəzərəçarpan uyğunluq müşahidə olunur. Əgər bu nisbət və ümumi daxili məhsul istehsalının daha səciyyəvi son 5 ildəki dinamikasındakı (2008 - 40137.2 mln. manat, 2009 - 35601.5 mln. manat, 2010 – 42465 mln. manat, 2011 – 52082 mln. manat, 2012 – 53995. mln manat) artım sürəti əsas götürülsə $(41.53 - 11.30 + 19.28 + 22.65 + 3.67) / 5 = 15.16\%$ auditor xidmətinin həcmində artımın aşağıdakı proqnoz göstəriciləri alınır:

Proqnozlaşdırma variantı 2.

Auditor ümumi daxili məhsul istehsalının 2008-2012-ci

illərdəki dinamikasında müşahidə olunan orta artım

faizi (15.16%) ilə proqnozlaşdırılması

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Auditor xidməti (milyon manatla)	28,9	33,6	38,3	44,1	50,8	58,5	67,4	77,6	89,4

Auditor xidmətinin inkişafının proqnozlaşdırılması zamanı digər mühüm bir amil də nəzərə alınmışdır.

Bu konsepsiyanın «Məcburi auditdən keçmənin aşağı olmasının səbəbləri» fəslində Vergilər Nazirliyi tərəfindən təqdim edilmiş operativ məlumatla Palatanın informasiya bazasının müqayisəli məlumatına əsasən 2013-cü il 1 yanvar tarixinə məcburi audit obyektlərinin auditdən keçmə faizlərinə dair cədvəl verilmişdir. Həmin cədvələ əsasən məcburi audit obyektlərinin auditdən keçmə faizi son 5 ildə 9-11% arasında olmuşdur.

“Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa və Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişiklik və əlavələr edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2011-ci il 11 fevral tarixli 65-IV QD nömrəli Qanununa və həmin Qanunun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 13 aprel tarixli sərəncamına əsasən, Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinə «Məcburi auditdən yayınma» adlı 247-3-cü maddə əlavə edilmiş və Qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda həyata keçirilməli olan məcburi auditdən yayınmağa görə vəzifəli şəxslər üçün üç yüz manatdan altı yüz manatadək miqdarda, hüquqi şəxslər üçün isə min beş yüz manatdan iki min beş yüz manatadək miqdarda cərimə müəyyən edilmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın 13.3-cü - “Məcburi auditdən yayınmaya görə inzibati məsuliyyətin tətbiqi ilə bağlı mexanizmlərin müəyyən edilməsi üçün tədbirlər görülməsi” maddəsinə əsasən göstərilən vəzifənin icrası Vergilər Nazirliyinə və Auditorlar Palatasına tapşırılmışdır.

Bu sahədə müvafiq tədbirlərin görülməsini nəzərə alaraq, göstərilən inzibati tədbirin yaxın dövrdə tətbiqinə başlanılması artıq reallığa çevrilir.

Ölkədə məcburi audit subyektlərinin sayının 45 mindən çox olduğu nəzərə alınsa, onda inzibati cəzanın tətbiqi ilə əlaqədar auditdən keçmənin kəskin surətdə artması gözlənilə bilər. Bu zaman aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır.

Təbii ki, yaxın 1-2 ildə auditdən keçmə eyni vaxtda bütün 45 min subyekti əhatə edə bilməz. Bu subyektlərin tərkibində fəaliyyətsiz və çox kiçik dövriyyəsi olan sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri olan müəssisələr əksəriyyət təşkil edir. Orta və iri həcmli, yəni ƏDV ödəyiciləri olan müəssisələrin sayı 17-18 mindir və audit baxımından əhəmiyyətli müəssisələr də məhz onlardır.

Auditin məcburiliyinin inzibati tədbirlərlə təmin edildiyi və bu barədə maraqlı tərəflərin intensiv məlumatlandırıldığı və maarifləndirildiyi şəraitdə, ƏDV ödəyicilərinin yaxın illər ərzində yüksələn xətlə məcburi auditə cəlb olunacağını gözləmək olar.

Eyni zamanda nəzərə alınmalıdır ki, bu müəssisələr indiyədək auditdən yayınmış müəssisələrdir və auditor xidmətinin dəyərinin ödənilməsi zamanı,

güman ki, mümkün qədər aşağı məbləğ müəyyənləşdirmək niyyətində olacaqlar. Bu məqam Palata tərəfindən diqqətdə saxlanmalı və tövsiyə olunan minimum qiymət hədlərinə riayət olunmasın nəzarət gücləndirilməlidir. Ona görə də proqnozlaşdırma zamanı, auditə yeni cəlb olunan subyektlərin Palata tərəfindən tövsiyə olunan minimum qiymət hədlərində müqavilə bağlayacaqları ehtimal oluna bilər.

Başqa sözlə, yaxın illərdə ehtimal olunan əhəmiyyətli audit subyektlərinin yüksələn xətlə, ildə 30% artım olmaqla, minimum qiymətlər tətbiq edilməsi şərtilə auditə cəlb olunması, 2020-ci ilədək isə yaranacaq durumun dayanıqlılığını proqnozlaşdırıla bilər.

Göstərilənlər nəzərə alınmaqla, auditor xidmətinin proqnozlaşdırılan həcmi aşağıdakı düsturla ifadə oluna bilər:

$$PH = TH + MH$$

Burada PH – xidmətin proqnozlaşdırılan həcmi;

TH – xidmətin mövcud tendensiya üzrə artımla həcmi;

MH - məcburi auditlə əlaqədar inzibati tədbirlərlərin tətbiqi nəticəsində xidmətin gözlənilən artım həcmi.

Bütün göstərilənlərin nəzərə alınmaqla, 2013-2020-ci illər üzrə auditor xidmətinin məbləğ ifadəsində minimal həcmi aşağıdakı kimi ola bilər:

Proqnozlaşdırma variantı 3.

Bu konsepsiyada nəzərdə tutulmuş təşkilati-hüquqi tədbirlərin reallaşdırılması auditor xidmətinin tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi və məcburi auditdən yayınmanın qarşısının alınmasına dair inzibati məsuliyyətə dair mövcud qanunvericiliyin tətbiqinə əsaslanan auditor xidmətinin artmasına dair proqnoz göstəriciləri aşağıdakı cədvəldə öz əksini tapmışdır.

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Auditor xidməti (milyon manatla)	28,9	30,6	36,8	46,0	59,8	73,6	101,2	138,0	165,6

Azərbaycanda 2020-ci ilədək auditor xidmətinin həcm artımının yuxarıda göstərilən 3 variant üzrə proqnozların orta statistik göstəricisi 4-cü variant kimi konsepsiyada nəzərdə tutulmuşdur.

Proqnozlaşdırma variantı 4.

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Auditor xidməti (milyon manatla)	28,9	31,5	35,9	41,5	49,0	56,9	69,9	86,4	100,4

Auditor xidmətinin həcmnin artımına dair bütün nəzərdə tutulmuş variantlar üzrə proqnoz göstəriciləri aşağıdakı cədvəldə verilmişdir.

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Variant 1	28,9	30,6	32,5	34,4	36,5	38,7	41	43,5	46,1
Variant 2	28,9	33,3	38,3	44,1	50,8	58,5	67,4	77,6	89,4
Variant 3	28,9	30,6	36,8	46,0	59,8	73,6	101,2	138,0	165,6
Variant 4	28,9	31,5	35,9	41,5	49,0	56,9	69,9	86,4	100,4

Auditor xidmətinin proqnozlaşdırılmasında natural göstəricilərin də (icra olunmuş müqavilələrin) nəzərə alınması zəruridir.

Yuxarıda göstərilən proqnozlaşdırma variantlarından natural göstəricilərin proqnozlaşdırılmasında da istifadə edilərsə (“Auditin əvvəlki illərdə müşahidə olunan minimum artım faizi (6%) ilə proqnozlaşdırılması – variant 1” və konsepsiyada nəzərdə tutulmuş və məcburi auditlə əlaqədar inzibati tədbirlərlərin tətbiqi nəticəsində gözlənilən həcm artımı ilə proqnozlaşdırılması – variant 3), natural göstəricilərin proqnozlaşdırılması aşağıdakı kimi olar:

Auditor xidmətinin natural ifadədə proqnozlaşdırılması (icra olunacaq müqavilələr – min ədədlə)

	2012 (fakt)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Variant A Auditin əvvəlki illərdə müşahidə olunan minimum artım faizi (6%) ilə proqnozlaşdırılması	3,1	3,3	3,5	3,7	4,0	4,2	4,5	4,7	5,0
Variant B Konsepsiyada nəzərdə tutulmuş və məcburi auditlə əlaqədar inzibati tədbirlərin tətbiqi nəticəsində gözlənilən həcm artımı ilə proqnozlaşdırılması	3,1	3,3	4,0	5,0	6,5	8,0	11,0	15,0	18,0

Natural göstəricilərin artımı, öz növbəsində, proqnozlaşdırılan dövrdə auditor kadrlarının hazırlığı problemini həll etməyi tələb edir.

Məlumdur ki:

1. Bir müqavilənin icrasına minimum 5 gün vaxt sərf edilməlidir;
2. Auditorun işi mövsümidir və göstərilmiş xidmətlərin təxminən 70%-i ilin birinci yarısına təsadüf edir.

İlin birinci yarısında 135-140 iş günü (orta iş günü – 137,5) olması nəzərə alınsa, proqnozlaşdırılan natural göstəricilər əsas götürülməklə, aşağıdakı qaydada növbəti illərdə tələb olunan auditor kadrlarına tələbatı müəyyən etmək olar:

1. Bir auditor ilin birinci yarısında cəmi 28 müqavilə icra edə bilər (137, 5 iş günü / bir müqavilənin icrasına zəruri olan 5 iş günü);
2. Proqnozlaşdırılan illər üzrə natural göstəricilər 28-ə bölünərsə, həmin işin görülməsi üçün zəruri olan kadrların sayı müəyyən edilə bilər.

“Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi”nə dair Plan-proqramın 7-ci “Çirkli pulların yuyulması və korrupsiyaya qarşı mübarizədə auditin rolunun gücləndirilməsi” bəndinin icrası ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin direktorunun 2014-cü il 14 fevral tarixli F-006 nömrəli əmri ilə” Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul

vesaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasında, terrorçuluğun maliyyələşdirməsində, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığı, habelə silahlı separatizmi, ekstremizmi və muzdluluğu dəstəkləməkdə, narkotik vasitələrin və ya psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsində iştirakı ehtimal olunan, maliyyə əməliyyatlarının aparılması zamanı eyniləşdirilməsi məlumatlarının açıqlanması tələb olunan, maliyyə əməliyyatlarının aparılması zamanı eyniləşdirilmə məlumatlarının açıqlanması tələb olunmayan dövlətlərin Siyahısı” yenilənmişdir. Həmin siyahı Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. ”Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 7.2.2-ci maddəsinə əsasən, monitorinq iştirakçıları və ya monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər həmin siyahıda nəzərdə tutulmuş dövlətlərin fiziki və hüquqi şəxsləri ilə həyata keçirilən əməliyyatlara xüsusi diqqət yetirməli və həmin əməliyyatlar barəsində məlumatları Maliyyə Monitorinqi Xidmətinə təqdim etməlidirlər.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Monitorinqi xidmətindən daxil olmuş məktuba əsasən 2013-cü ilin 12-14 oktyabr tarixlərində Fransa Respublikasının paytaxtı Paris şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının Maliyyə Tədbirləri üzrə İşçi Qrupunun (FATF) yeni plenar iclası keçirilmişdir və plenar iclasda qəbul edilmiş 2013-cü ilin 18 oktyabr tarixli İctimai Bəyanatla İran İslam Respublikası və Koreya Xalq Demokratik Respublikası cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitləri və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə (PL/TMM) sahəsində mövcud risklərin fərqli səviyyəsi nəzərə alınaraq, bu sahədə mühüm çatışmazlıqlara malik olmaqla global təhlükə mənbəyi olan dövlətlər kimi müəyyən olunmuşdur. Məlumatın əhəmiyyəti nəzərə alınaraq Palatanın elektron saytında yerləşdirilməsi üçün elan hazırlanmış və yerləşdirilməsi təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Auditorlar palatasının 2014-2016-cı illər üzrə İş Planının 5.4-cü “Müvafiq əməkdaşlıq sazişlərinə əsasən tərəfdaşlarla birgə tədbirlərin həyata keçirilməsi” bəndinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 2421 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”ndan irəli gələn vəzifələrin icrası istiqamətində Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Korrupsiyaya qarşı mübarizə Baş idarəsinin və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı yanında Maliyyə Monitorinqi Xidmətinin nümayəndələrinin iştirakı ilə 2014- cü il 2 may tarixində “Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” və “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası qanunlarından irəli gələn vəzifələrin icrası üzrə auditorların üzərinə düşən öhdəliklər” və İş Planının 6.2.3-cü “Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik

davranış qaydalarına riayət olunması vəziyyəti barədə illik hesabatda dair Təlimat”ın tətbiqi ilə əlaqədar, dəyirmi masa keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Tədbirin keçirilməsində başlıca məqsəd “Milli Fəaliyyət Planı”nın 28-ci “Korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı maarifləndirmə” bəndinə müvafiq olaraq tədbirlər görülməsi məqsədi ilə auditorların məsuliyyətini artırmaqdan və bu sahədə təbliğat işini gücləndirməkdən ibarət olmuşdur. Bununla əlaqədar olaraq Palatanın saytında yerləşdirilməsi məqsədi ilə elan hazırlanmış və Palatanın saytında yerləşdirilməsi təmin edilmiş, həmçinin həmin qurumlara məktublar göndərilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Yanında Maliyyə Monitorinqi Xidməti tərəfindən daxil olmuş 13 iyun tarixli Azərbaycan Respublikasının cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə (PL/TMM) sisteminin Avropa Şurasının MONEYVAL Komitəsinin IV round qiymətləndirilməsi çərçivəsində Komitə tərəfindən hazırlanmış ilkin hesabat rəy bildirilməsi üçün ölkəmizə təqdim olunmuşdur. Hesabatda nəzarət orqanlarının PL/TMM üzrə fəaliyyəti Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının Maliyyə Tədbirləri üzrə İşçi Qrupunun (FATF) 17-ci, 24-cü və 29-cü Tövsiyələrinə qismən uyğundur kimi qiymətləndirilmişdir. Ölkə üzrə yekun rəyin 30 iyun tarixinə qədər təqdim olunmalı olduğunu nəzərə alaraq, PL/TMM üzrə preventiv tədbirlər, nəzarətin təmin edilməsi, daxili və beynəlxalq əməkdaşlığa dair aidiyyəti 4,5,10,11,13,15,17,24,25,29,30,31,40 tövsiyələr və IV xüsusi tövsiyə üzrə komitə ekspertləri tərəfindən aşkar edilmiş çatışmazlıqlara dair irad və təkliflər bildirməyimizi xahiş etmişdir. Bunlarla bağlı Palataya ünvanlanmış suallara dair cavablandırılmış, 51 vərəqdən ibarət hazırlanmış sənədin aidiyyəti üzrə göndərilməsi təmin edilmişdir.

Bundan əlavə Auditor xidməti göstərən şəxslər Azərbaycan Respublikasının PL/TMM qanununun 5-ci maddəsinə müvafiq olaraq, monitorinqdə iştirak edən digər şəxslərdir. Bu monitorinq subyektlərinin üzərinə PL/TMM qanununun 9-11-ci və 12-1-ci maddələrinin tələblərinə riayət etmək öhdəliyi qoyulması ilə əlaqədar Maliyyə Monitorinqi Xidmətindən göndərilmiş bu bənddə əks olunan formada cavablandırılaraq həmin xidmətə göndərilmişdir.

Mülkiyyət formasından və təşkilati-hüquqi tabeliyindən asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikası ərazisində fəaliyyət göstərən bütün müəssisələrdə, təşkilatlarda və idarələrdə müqavilə əsasında maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti sahəsində yoxlama, ekspertiza, təhlil aparmaq və yazılı rəy vermək, mühasibat uçotu qurmaq, hesabat göstəricilərinin dürüstlüyünü təsdiq etmək və auditorun peşə fəaliyyətinə (auditor təşkilatının nizamnamə məqsədlərinə) uyğun olaraq maliyyə-təsərrüfat münasibətləri sahəsində digər xidmətləri göstərmək auditor xidməti hesab edilir. Auditor xidməti göstərən şəxslər sərbəst auditorlar (*fiziki şəxslərdir*) və auditor təşkilatları (*hüquqi şəxslərdir*) olaraq iki qrupa bölünürlər. Auditor xidməti göstərən şəxslər Azərbaycan Respublikasının PL/TMM qanununun 5-ci

maddəsinə müvafiq olaraq, monitorinqdə iştirak edən digər şəxslərdir. Bu monitorinq subyektlərinin üzərinə PL/TMM qanununun 9-11-ci və 12-1-ci maddələrinin tələblərinə riayət etmək öhdəliyi qoyulmuşdur. Eyni zamanda, hüquqi şəxs olan auditor xidməti göstərən şəxslər PL/TMM qanununun 12-ci maddəsinə uyğun olaraq, PL/TM-ə qarşı daxili nəzarət sistemi hazırlamalı və tətbiq etməlidirlər.

Auditor xidməti göstərən şəxslər monitorinqdə iştirak edən digər şəxslər olaraq müştərilərinin daşınmaz əmlakın alqı-satqısı üzrə əməliyyatlarının, müştərinin pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakının idarə olunması üzrə əməliyyatlarının, müştərinin bank və ya qiymətli kağız hesablarının idarə olunması ilə əlaqədar əməliyyatlarının, hüquqi şəxslərin yaradılması, onların fəaliyyətinin təmin və idarə edilməsi, bu məqsədlərlə pul vəsaitlərinin toplanmasının təşkil edilməsi, habelə hüquqi şəxslərin alqı-satqısı ilə əlaqədar əməliyyatlarının aparılması zamanı PL/TMM Qanununun 9-11-ci və 12-1 maddələrinin tələblərinə riayət etməlidirlər, lakin araşdırma zamanı məlum olmuşdur ki, reallıqda bu subyektlər yalnız hüquqi şəxslərin yaradılması, onların fəaliyyətinin təmin və idarə edilməsi, habelə hüquqi şəxslərin alqı-satqısı ilə əlaqədar əməliyyatları həyata keçirirlər.

Size of the businesses and professions – Hazırda Azərbaycan Respublikasında 114 lisenziyalı auditor vardır. Onlardan 43-ü fərdi sahibkar kimi, 71 nəfəri isə 54 auditor şirkətində çalışır. Beləliklə, PL/TMM qanunu ilə barəsində nəzarət tədbirləri həyata keçirilən auditor xidməti göstərən şəxslərin sayı 97-ə bərabərdir. (L)

Frequency or % of international transactions for clients – Auditor xidməti göstərən şəxslər müştərilərinin beynəlxalq əməliyyatlarında iştirak etmirlər. (L)

% of customer who are of higher risk (e.g. PEPs, non-resident customers, private banking customers, trusts, bearer share holders, etc) – Auditor xidməti göstərən şəxslər, qeyd edildiyi kimi, yalnız hüquqi şəxslərin yaradılması, onların fəaliyyətinin təmin və idarə edilməsi, habelə hüquqi şəxslərin alqı-satqısı ilə əlaqədar əməliyyatları, daha dəqiq desək, bu növ əməliyyatların bir sıra PL/TMM riski doğurmayan formalarını həyata keçirirlər. (L)

Indicators of potential ML activities/ conduct (for example, the number of cases involving the sector, the number of STRs reported on the industry

Sektor üzrə araşdırmalar auditor xidməti göstərən şəxslər tərəfindən və ya onların iştirakçılığı ilə, onların göstərdiyi xidmətlərdən sui-istifadə edilməsi ilə törədilən hər hansı bir PL halının olmadığını göstərir. İstintaq və məhkəmə işlərinə dair sorğu ünvanlanacaqdır ki, auditorlar tərəfindən hər hansı cinayətin törədilməsi və iştirakçılıq üzrə ehtimallar yoxlanılsın. (L)

Existence of regulatory authority or SRO and AML/CFT on-site inspection/compliance monitoring - Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası auditor xidmətinin dövlət tənzimlənməsini və inkişafını təşkil edən, mülkiyyətçilərin əmlak hüquqlarını, dövlətin, təsərrüfat subyektlərinin və auditorların mənafelərini müdafiə edən, öz fəaliyyətində qanunvericilik aktlarından irəli gələn tələblərə sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları tərəfindən riayət olunmasına nəzarət edən müstəqil maliyyə orqanıdır. Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq, Auditorlar Palatası auditor xidməti göstərən şəxslər üçün PL/TMM sahəsində nəzarət orqanı olaraq müəyyən edilmişdir. Auditorlar Palatası tərəfindən auditorların fəaliyyətinin yoxlanılması ilə əlaqədar bu günədək aparılmış yoxlamalarda PL/TMM məsələləri də əks olunmuşdur. Yoxlama aktlarında PL/TMM qanunvericiliyinin tələblərinin yoxlanılmasının aparıldığı barədə qeyd verilmişdir.

2010-2013-cü illər üzrə yoxlama tədbirlərinin statistikasi:

	2010	2011	2012	2013
PL/TMM sahəsində yoxlamalar	26	30	58	38

Aparılmış PL/TMM yoxlamalarında heç bir inzibati sanksiya tətbiq edilməmişdir.

(Rating - L)

2010-cu ildə 36 auditor təşkilatının və 34 sərbəst auditorun maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətləri və onların apardıqları auditlərin keyfiyyətinin audit standartlarına uyğunluğu yoxlanılmış və 4 auditor təşkilatı və 1 sərbəst auditorun fəaliyyətinin nəticələri üzrə onlara xəbərdarlıqlar edilmişdir.

2011-ci il ərzində 18 auditor təşkilatının və 8 sərbəst auditorun maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətləri Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası Şurasının 2011-ci il 02 iyun tarixli 220/5 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş "Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin yoxlamasına dair" Metodik Göstərişə, eləcə də 3 auditor təşkilatının və 1 sərbəst auditorun apardıqları auditlərin keyfiyyətinin audit standartlarına uyğunluğu "Auditor xidmətinin keyfiyyətinə nəzarət üzrə Əsasnamə"-yə uyğun olaraq yoxlanılmışdır. Yoxlamaların nəticələrinə dair 23 məktub göndərilmişdir, 1 yoxlamanın nəticəsi Palata rəhbərliyinin yanında, 1 isə Palatanın Şurasında müzakirə edilmişdir.

2012-ci il ərzində 26 auditor təşkilatının və 24 sərbəst auditorun maliyyə təsərrüfat fəaliyyətləri yoxlanılmışdır. Bundan başqa, Auditorlar Palatası Şurasının 2012-ci il

31 yanvar tarixli 227/1 sayılı “Sərbəst auditorlar və auditor təşkilatları tərəfindən aparılmış auditlərin keyfiyyətinin 2012-ci ildə yoxlanılmasına dair Plan”-ına əsasən Keyfiyyət nəzarət Komitəsinin müfəttişləri tərəfindən, yuxarıda adları sədəlanən qərarlara uyğun olaraq, 2012-ci ildə 7 auditor təşkilatının və 1 sərbəst auditorun apardığı auditlərin keyfiyyətinin audit standartlarının tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmış 12 auditor təşkilatına 7 sərbəst auditora çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün məktub göndərilmişdir.

2013-cü il ərzində 11 auditor təşkilatının və 11 sərbəst auditorun maliyyə təsərrüfat fəaliyyətləri yoxlanılmışdır. Eyni zamanda, Auditorlar Palatası Şurasının 2012-ci il 30 oktyabr tarixli 235/2 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında 2013-cü il ərzində keçiriləcək auditor xidmətinin keyfiyyətinə nəzarətə dair İş Planı”-na uyğun olaraq 9 auditor təşkilatının və 7 sərbəst auditorun apardığı auditlərin keyfiyyətinin audit standartlarının tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmış, 10 auditor təşkilatına 9 sərbəst auditora məktub göndərilmiş bir sərbəst auditorun fəaliyyətində ciddi nöqsanlar aşkar edildiyi üçün Palata Şurasında müzakirə olunması üçün təqdim edilmişdir.

Resources committed to AML/CFT by supervisory authority/SRO- budget + number of staff – PL/TMM Qanununun tələblərinə auditor xidməti göstərən şəxslər tərəfindən riayət edilməsi üzrə yoxlama tədbirləri həyata keçirilir. Bu tədbirlərə Auditorlar Palatasının ümumi resurslarının 25%-i (40 əməkdaşdan ibarət işçi heyətindən 10 əməkdaş) yönəldilmişdir ki, bu da sektor üzrə digər risk indikatorlarını nəzərə alsaq, kifayət qədər yetərlidir. (L)

AML/CFT Regulations/ Guidelines/Enforcement mechanism in place

“Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallasdırılmasına və terrorculuğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun auditorlar qarşısında yaratdığı öhdəliklərin yerinə yetirilməsi istiqamətində auditorların fəaliyyətlərinə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının öz səlahiyyətləri çərçivəsində nəzarətin təşkili üzrə Metodik Göstəriş” 2010-cu il 12 oktyabr tarixində Auditorlar Palatası tərəfindən qəbul edilmişdir. Metodiki Göstərişin təhlili göstərmişdir ki, onun təkmiləşdirilməsinə ehtiyac vardır, belə ki, sənəddə auditor xidməti göstərən şəxslərlə bağlı məlumatların təqdim edilməsi öhdəliyi PL/TMM qanunundan fərqli şəkildə əks olunmuşdur. PL/TMM qanununun qəbul edilməsindən ötən bir il müddəti ərzində Auditorlar Palatası tərəfindən PL/TMM sahəsində auditor xidməti göstərən şəxslər üzərində nəzarətlə bağlı heç bir qayda və ya təlimatının olmaması bu sektorda nəzarətlə bağlı bir qusur kimi nəzərə alınmalıdır. Bu isə AP-nin PL/TMM nəzarəti orqanı olaraq effektivliyi ilə müəyyən suallar doğurur. (M)

Professional ethics standards

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası əməkdaşlarının etik davranış qaydaları təhlili göstərmişdir ki, Palatanın əməkdaşları üçün kifayət qədər təkmildir və korrupsiya qarşı davranış müddəalarını da əks etdirir (L)

Monitoring of transactions and adequacy of STR reporting

Auditor xidməti göstərən şəxslər tərəfindən MMX-ya məlumat təqdim edilməmişdir. Auditorlar Palatası və MMX tərəfindən PL/TMM sahəsində auditor xidməti göstərən şəxslər üçün keyfiyyətli təlimlərin təşkil edildiyini nəzərə alsaq, qeyd etməliyik ki, bu subyektlər tərəfindən şübhəli əməliyyatlara dair məlumatların təqdim edilməməsi onların milli PL/TMM tələblərinə dair məlumatlılığının aşağı səviyyədə olması ilə bağlı deyildir. Auditorlar Palatasının PL/TMM yoxlamaların intensivləşdirməsi auditor xidməti göstərən şəxslər tərəfindən şübhəli əməliyyatlara dair məlumatın göndərilməməsi səbəblərinə aydınlıq gətirə bilərdi. (Rating - M)

Təvsiyələr:

- Auditorlar Palatası tərəfindən auditor xidməti göstərən şəxslərə münasibətdə *PL/TMM yoxlamalarının keçirilməsi intensivləşdirilsin*;
- Auditorlar Palatasının strukturunda PL/TMM qanunvericiliyinin tələblərinə riayət edilməsinə nəzarətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün nəzarət funksiyasını həyata *keçirəcək ayrıca struktur bölmənin yaradılmasının* nəzərdən keçirilməsi;
- Auditorlar Palatasının PL/TMM yoxlamaların aparılmasında iştirak edən işçi heyəti üçün müvafiq sahədə *MMX və ya beynəlxalq tərəfdaşlarla birlikdə təlimlərin təşkilinin* mümkünlüyü nəzərdən keçirilsin.

Avropa Şurasının Pulların yuyulması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı tədbirlərin qiymətləndirilməsi üzrə Ekspertlər Komitəsinin (MONEYVAL) 44-cü plenar iclasında Bosniya və Hersoqovinaya münasibətdə qəbul edilmiş ictimai bəyanat 1 iyun 2014-cü il tarixində Komitənin rəsmi portalında dərc olunmuş və bu barədə Azərbaycanın MONEYVAL-dakı nümayəndə heyəti məlumatlandırılmışdır. İctimai bəyanatda Bosniya və Hersoqovina tərəfindən pul vəsaitlərinin və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində strateji nöqsanların aradan qaldırılmadığı vurğulanır və MONEYVAL-a üzv ölkələrdən Bosniya və hersoqovinaya münasibətdə qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi tövsiyə olunmuşdur. Bununla əlaqədar olaraq Bosniya və Hersoqovina ilə, o cümlədən bu ölkənin maliyyə institutları və rezidentləri ilə yaradılan işgüzar münasibətlərə və aparılan əməliyyatlara xüsusi diqqət yetirilməsi və qeyd olunan əməliyyatlara əlavə eyniləşdirmə tədbirlərinin tətbiq edilməsi barədə Palata üzvlərinin məlumatlandırılmasını nəzərə alaraq müvafiq məzmunlu elanın Palatanın internet sahifəsində yerləşdirilməsi təmin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 5 sentyabr 2012-ci il tarixli 2421 nömrəli sərəncamının 3.1-ci bəndinin tələbinə uyğun olaraq həmin

sərəncamla təsdiq edilmiş”Açıq Hökumətin təşviqinə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyəti Planı”da və Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”da nəzərdə tutulan tədbirlərin Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası tərəfindən 2013-cü ildə yerinə yetirilməsinə dair hesabat hazırlanmış və Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə üzrə Komissiyasının Sədri cənab Ramiz Mehdiyevə göndərilməsi təmin edilmişdir.

“Elektron hökumət” proqramı çərçivəsində məlumat bazarının yaradılması, ölkə üzrə ümumi məlumat şəbəkəsinə qoşulma ən vacib məsələlərdən biridir.

Auditorlar Palatası hazırda lokal və standart proqramlar vasitəsilə məlumat bazarı yaratmış və istifadə edir. Daha müasir proqram təminatı vasitəsilə auditin məlumat bazası yaradılmalı və onun ölkə üzrə ümumi məlumat şəbəkəsinə qoşulması təmin edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tövsiyəsinə uyğun olaraq Auditorlar Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planınının 1.14-cü “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndinə dair plan-proqramın 9-cu “ Auditin aktual problemləri ilə əlaqədar konfransların, simpoziumların, seminarların keçirilməsinin təkmilləşdirilməsi” bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə, Auditorlar Palatası tərəfindən müntəzəm olaraq belə tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı beynəlxalq təcrübə öyrənilir və ölkəmizdə tətbiq olunur.

Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nda nəzərdə tutulmuş Audit xidmətlərinin təkmilləşdirilməsi üzrə vəzifələrin icrası istiqamətində 2014-cü ilin 14-16 may tarixində Bakıda bir sıra Avropa ölkələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının, Bakı Biznes Universitetinin, Rusiya Auditorlar Kollegiyasının, Monteneqro Mühasiblər və Auditorlar İnstitutunun və Gürcüstan Auditorlar, Mühasiblər və Maliyyə Menecerləri Federasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə “Audit Qanunvericiliyi yeni şəraitdə” mövzusunda "dəyirmi masa" formatında beynəlxalq elmi-praktik simpozium keçirilmişdir.

Simpoziumun iştirak etmək üçün Rusiya Auditorlar Kollegiyasının sədri Aleksandr Ruf, üzvü İrina Tyutina, Monteneqro Mühasiblər və Auditorlar İnstitutunun icraçı direktoru cənab Rade Scekickin rəhbərliyi altında 4 nəfərlik nümayəndə heyəti (Monteneqro Mühasiblər və Auditorlar İnstitutunun icraçı direktoru cənab Rade Scekick, Maliyyə Nazirinin müavini cənab Novo Radovic, Əmək Nazirinin müavini cənab Yovo Payovic və Monteneqro İqtisad Məhkəməsinin prezidenti cənab Drağan Rakosevic) və Gürcüstan Auditorlar,

Mühasiblər və Maliyyə Menecerləri Federasiyasının vitse-prezidenti Qeorqiy Apridonidze Bakı şəhərində işgüzar səfərdə olmuşlar.

Tədbirdə yeni iqtisadi-maliyyə mühitində auditin rolu və əhəmiyyəti, maliyyə nəzarətinin müasir problemləri və onların həlli yolları, eləcə də ictimai müzakirəyə çıxarılmış «Auditor fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanun layihəsi müzakirə olunmuşdur.

Simpoziumda Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət komitəsinin sədri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Beynəlxalq İqtisadçılar İttifaqının vitse-prezidenti, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədri, akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ, Bakı Biznes Universitetinin rektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor İbad ABBASOV, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid NOVRUZOV, Rusiya Auditorlar Kollegiyası sədri Aleksandr RUF, Monteneqro Mühasiblər və Auditorlar İnstitutunun icraçı direktoru Rade SCEKIC və Gürcüstan Auditorlar, Mühasiblər və Maliyyə Menecerləri Federasiyasının vitse-prezidenti Qeorqiy APRİDONİDZE, Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirinin müşaviri Akif MUSAYEV, Dünya Bankının Azərbaycan üzrə ölkə meneceri Larisa LEŞÇENKO, Azərbaycan Prezidenti yanında Sahibkarlar Şurasının sədr müavini, “Xəzər” SC-nin sədri Qüdrət KƏRİMOV tədbirin əhəmiyyətindən danışdılar və müzakirə olunan məsələyə dair öz fikirlərini bildirdilər.

Sonra Auditorlar Palatası sədrinin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talıbov “Beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla Azərbaycanda audit qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi” mövzusunda məruzə söylədi.

Tədbirdə xarici qonaqlarla yanaşı - Rusiya Auditorlar Kollegiyasının üzvü İrina Tyutina, Monteneqro Maliyyə Nazirinin müavini Novo Radovic, Monteneqro Əmək Nazirinin müavini Yovo Payovic və Monteneqro İqtisad Məhkəməsinin prezidenti Draqan Rakosevic, yerli qurumların nümayəndələri, Auditorlar Palatasının üzvləri: “Ernst & Yanq Holdings (SiAyEs) Bi.Vi.” şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filialının rəhbəri, Palata Şurasının üzvü İlqar Vəliyev, “ATA SİĞORTA” ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Müseyib Əliyev, Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının sədr müavini Elşad Səmədzadə, Azərbaycan Bank Tədris Mərkəzinin direktoru Cavanşir Abdullayev, Daxili Auditorların “Audit-Azərbaycan” İnstitutunun icraçı direktoru Muxtar Səttarov, Auditorlar Palatasının Şura üzvü, sərbəst auditor Namiq Abbaslı, “BDO Azərbaycan” MMC-nin İdarəedici partnyoru Yunis Salayev, GRBS Tədris Mərkəzinin baş meneceri Elşən Rəhimov, “Deloitte&Touche” MMAC-nin direktoru Nuran Kərimov, Auditorlar Palatasının İxtisasartırma Komitəsinin sədri, sərbəst auditor Eldəniz İsgəndərov, Auditorlar Palatasının digər əməkdaşları, üzvləri, dördlüyün nümayəndələri çıxış etmiş və müzakirələrdə iştirak etmişlər.

Tədbir iştirakçıları «Auditor fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikasının yeni Qanun layihəsinin ölkəmizdə auditor xidmətinin beynəlxalq meyarlara uyğun təşkili və tənzimlənməsində, maliyyə şəffaflığının təmin olunmasında və korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində mühüm rol oynaya biləcəyini qeyd etmişlər.

Sonda Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası və Monteneqro Mühasiblər və Auditorlar İnstitutu arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

2014-cü il 3-4 iyul tarixlərində Daxili Auditorlar İnstitutunun Asiya Konfederasiyasının (ACIIA) təşkilatçılığı ilə Çin Xalq Respublikasının Honkonq şəhərində keçirilən “Asiya Daxili Auditorlar İnstitutları rəhbərlərinin Liderlər Forumu” keçirilmişdir. Forumda Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasının sədri cənab V.Novruzovun başçılığı ilə nümayəndə heyəti iştirak etmişdir. Səfər müddəti ərzində beynəlxalq əlaqələrin inkişaf etdirilməsi baxımından Honkonq və Avstraliya Daxili Auditorlar İnstitutları ilə Azərbaycan auditorlarının “Audit-Azərbaycan İnstitutu” arasında əməkdaşlıq sazişlərinin bağlanması barədə müvafiq razılığa gəlinmişdir. Səfərlərin həyata keçirilməsi üçün Beynəlxalq Əlaqələr şöbəsi tərəfindən zəruri tədbirlər görüldü, həmçinin tədbirlər proqramlarının və digər əlaqədar sənədlərin vaxtı-vaxtında tərcüməsinin təminatı, o cümlədən tədbirin təşkilatçıları ilə yazışma və telefon danışığının aparılması, qeydiyyat formaları suallarının cavablandırılıb doldurulması beynəlxalq əlaqələr şöbəsi tərəfindən icra edilmişdir.

- Dünya Bankının Maliyyə Hesabatlılıq İslahatları Mərkəzinin (CFRR) rəhbəri Henri Fortinin dəvəti ilə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri, iqtisad elmləri doktoru, professor Vahid Novruzovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyası (IFAC) ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Şərqi və Cənub-Şərqi Avropa ölkələri üzrə korporativ maliyyə hesabatlılığı və audit sahəsində yüksək rütbəli hökumət rəsmiləri, tənzimləyicilər və mütəxəssislər üçün 2014-cü il 2-3 iyun tarixlərində Avstriyanın Vyana şəhərində keçirilən “Peşəkar Mühasibatlıq Təşkilatlarının (PAO) 2-ci Regional Forumu” və “Avropa və Mərkəzi Asiyada Maliyyə Hesabatlılığı” mövzusunda beynəlxalq tədbirdə iştirak etmişdir.

Dünya Bankının, Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC), Avropa Mühasiblər və Auditorlar Federasiyasının (EFAA), Avstriya Respublikası Maliyyə Nazirliyinin, habelə 20-yə yaxın ölkənin yüksək səviyyəli nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən V Nazirlər Konfransında kiçik və orta ölçülü müəssisələrdə hesabatlılığın və auditin mövcud problemləri, qeyri-ənənəvi audit xidmətlərinin inkişafı istiqamətləri, mühasibat uçotu və audit sahəsində yeni strategiya, kiçik və orta ölçülü müəssisələrin hesabatlılıq və audit prosesində müasir texnologiyaların tətbiqi kimi aktual problemlər müzakirə olunmuşdur.

Auditorlar Palatasının nümayəndə heyəti bütün bu istiqamətlər üzrə möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanda sahibkarlığın inkişafına, elektron hökumətin yaradılmasına, şəffaflığın yüksəldilməsinə dair həyata keçirilən tədbirlər və bu istiqamətdə xarici təcrübənin öyrənilib ölkəmizdə tətbiq edilməsi istiqamətində görülən işlər barədə məlumat vermişlər.

Eyni zamanda, Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyası (IFAC) və Dünya Bankının Maliyyə Hesabatlılıq İslahatları Mərkəzi (CFRR) ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində razılıq əldə olunmuşdur.

2014-cü ilin 5-6 iyun tarixlərində Avropa Mühasiblər və Auditorlar Federasiyasının (EFAA) Budapeştdə keçirilən ümumi illik iclasında bu beynəlxalq qurumun 2015-ci ildə ümumi illik iclasının ölkəmizin paytaxtı Bakı şəhərində keçirilməsi barədə qərar qəbul edilmişdir.

2014-cü il 2-3 iyun tarixlərində Dünya Bankının Maliyyə Hesabatının İslahatı Mərkəzinin (CFRR) dəvəti ilə Avstriya Respublikasının paytaxtı Vyana şəhərində keçirilən “Peşəkar Mühasibatlıq Təşkilatlarının (PAO) 2-ci Regional Forumu” və “Nazirlər Konfransı”nda, eləcə də 2014-cü il 5-6 iyun tarixlərində Macarıstan Sertifikatlı Vergi Mütəxəssisləri Assosiasiyasının dəvəti ilə Macarıstanın paytaxtı Budapeşt şəhərində keçirilən “Avropada Vergi sistemi - VIII. Beynəlxalq Vergi Konfransı”nda Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri cənab V.Novruzovun başçılığı ilə nümayəndə heyəti iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası sədrinin Elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talıbov 2014-cü il 15-16 sentyabr tarixlərdə Daşkənd şəhərində keçirilmiş MDB İcraiyyə Komitəsi yanında mühasibat Uçotu üzrə Koordinasiya Şurasının 11-ci iclasında iştirak etmişdir.

İclasda MDB dövlətlərində milli mühasibat və audit məsələlərinin çoxsaylı istiqamətləri, BAS-ların tətbiqi, auditor fəaliyyətinin milli tənzimlənməsi sistemlərinin inkişafı, auditorların peşə birliklərinin fəaliyyəti, milli mühasibat və audit qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət və Koordinasiya Şurasının növbəti illər üçün fəaliyyət planı barədə məsələlər müzakirə edilmiş, təcrübə mübadiləsi aparılmış və hesabatlar dinlənilmişdir.

Plenar iclasda N.Talıbov «Azərbaycan Respublikasında auditin inkişaf konsepsiyası», «Audit tənzimləyicilərinin müstəqilliyinin təmin edilməsinin Azərbaycan nümunəsi» və «BAS-ların birbaşa tətbiqi təcrübəsi» mövzularında çıxış etmişdir. Eyni zamanda, təcrübə mübadilələri zamanı Avropa İttifaqının 8-ci Direktivinin tələbləri, xüsusilə auditin keyfiyyətinə nəzarət, auditor təşkilatlarının təşkilati hüquqi formaları və digər mövzularda tərəfimdən çoxsaylı təkliflər verilmişdir.

- Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri Vahid Novruzov və Auditorlar Palatası Şurasının üzvü, sərbəst auditor Altay Cəfərovdan ibarət nümayəndə heyəti 2014-cü il sentyabrın 30-da Böyük Britaniyanın Beynəlxalq Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyasının (ACCA) və Avropanın

Beynəlxalq mühasiblər şəbəkəsinin (EGİAN) birgə təşkilatçılığı ilə Brüsseldə Avropa Parlamentində keçirilən “Yeni audit islahatlarının həyata keçirilməsi: keyfiyyətə diqqət üçün yeni canlı bazarın yaradılmasını necə təmin etməli?” adlı dəyirmi masada iştirak etmişlər.

20-ə yaxın ölkənin və 50-dən çox beynəlxalq qurumların, o cümlədən Avropa Parlamentinin və Avropa Komissiyasının yüksək səviyyəli nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən müzakirələrdə auditin gələcəyi, onun hüquqi və institusional bazasının təkmilləşdirilməsi, məsləhət və konsaltinq xidmətlərinin genişləndirilməsi, auditor xidmətinin keyfiyyətinə nəzarət, kiçik və orta müəssisələrdə auditin təşkili, auditorların rotasiyası, beynəlxalq standartların tətbiqi kimi aktual mövzular ətrafında geniş müzakirələr aparılmışdır.

Dünya Bankının «Avropa İttifaqının Şərq tərəfdaşlığı ölkələrində – Azərbaycan, Belarus, Gürcüstan, Moldova və Ukraynada auditin və hesabatlılığın möhkəmləndirilməsi» (STAREP) proqramı çərçivəsində Tbilisi şəhərində tədbir keçirilmişdir.

Plenar iclasda Palata sədrinin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talibov «Azərbaycan Respublikasında ictimai nəzarət və keyfiyyətin təminatı: mövcud vəziyyət» («Общественный надзор и обеспечение качества в Азербайджанской республике: текущее состояние») mövzusunda təqdimatla çıxış etmişdir. Təqdimatda audit bazarının vəziyyəti – ilkin məlumat, hüquqi əsaslar, ictimai nəzarət, nəzarət orqanının funksiyaları, vəzifələri, tərkibi, keyfiyyətin təminatı sistemi, maliyyə sektorunda ictimai nəzarət orqanı ilə digər tənzimləyicilərin qarşılıqlı münasibətləri və s. barədə iştirakçılara ətraflı ətraflı məlumat verilmişdir. Dövlətimizin auditə qayğısı, ulu öndər tərəfindən imzalanmış «Auditor xidməti haqqında» Qanunla Auditorlar Palatasının fəaliyyət müstəqilliyinin küksək formada təmin olunması, Palatanın Dövlət proqramlarının icrasına cəlb olunması, auditlə əlaqədar qanunvericiyə dair Palatanın müraciətlərinin yüksək səviyyədə qarşılınması və bir sıra normativ hüquqi aktların, qanunların qəbul edilməsi, xüsusilə auditdən yayınmaqla əlaqədar İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əlavələr edilməsi bütün iştirakçılar və təşkilatçılar tərəfindən yüksək maraqla qarşılınmışdır.

Tədbirdə Andrey Busuyok (CFRR) «Məcburi auditə dair Direktivdə tələblərin təhlili», Cerri Dekker (CFRR) «İctimai nəzarətin funksiyaları», habelə Belarus, Gürcüstan, Moldovavə Ukrayna nümayəndələri audit və ictimai nəzarət mövzularında çıxışlar etmişlər.

Eyni zamanda, təcrübə mübadilələri zamanı Avropa İttifaqının 8-ci Direktivinin tələbləri, xüsusilə auditin keyfiyyətinə nəzarət, auditor təşkilatlarının təşkilati hüquqi formaları və digər mövzularda diskussiyalar aparılmış, nümayəndə heyətinin üzvləri tərəfindən çoxsaylı təkliflər verilmiş, bu proqram daxilində növbəti tədbirdə Azərbaycan nümayəndə heyətinə ölkəmizdə audit qanunvericiliyi barədə təqdimat hazırlanması barədə müraciət edilmişdir.

Auditorlar Palatasının Kadr hazırlığı və beynəlxalq əlaqələr idarəsinin rəisi Səbuhi Gülməmmədov 2014-cü il 31 oktyabr-2 noyabr tarixlərdə Türkiyənin İstanbul şəhərində Mühasib Akademiklərin Tədqiqatı və Əməkdaşlıq Fondunun “Mühasibatlıq Tədqiqatının Fənlərarası Aspektləri” mövzusunda 11-ci Beynəlxalq Mühasibatlıq Konfransında iştirak etmişdir.

S.Gülməmmədov tərəfindən hazırlanmış “Azərbaycanda uçotun şəffaf qurulması üçün şirkətlərdə istifadə olunan kompüter proqramları” mövzusunda məruzəvvəlcədən aidiyyatı ünvana göndərilərək konfransın materiallarına daxil edilmişdir.

Sabancı Universitetinin təşkilatçılığı ilə keçirilən konfrans geniş sosial elmi araşdırmalar aparmaqla mühasibat tədqiqatçılarını bir-birinə yaxınlaşdırmaq, mühasibatlığın təsir yoluna dair məsələləri qaldırmaq və sosial, siyasi, iqtisadi mühitlər və digər məhdudlaşdırılmayan psixologiya, davranış və korporativ maliyyə, korporativ idarəetmə və etika kimi fənlər tərəfindən təsir göstərilməsi məqsədini daşımışdır.

Tədbirdə mühasibat nəzəriyyəsi və təcrübəsinin irəliləyişlərinə dair məsələlər, aparılmış tədqiqatların nəticələri, yeni ideyalar, mühasibatlıq və başqa fənlər arasında qarşılıqlı təsir və s. məsələlər müzakirə edilmişdir. 2 sessiyadan ibarət olan konfransda müasir nəzəriyyə və praktika təhlil edilmiş, mühasibatlıq araşdırmasının tarixi və fənlərarası ölçüləri yoxlanılmış, siyasi alternativləri müzakirə edilmiş və yeni perspektivləri, dəyişiklikləri tədqiq edilmişdir.

Konfransda mühasibatlığa maraq göstərən bir çox xarici ölkələrin və Türkiyənin ali universitetlərinin, audit qurumlarının (TÜRMOB) rəhbərləri, nümayəndələri təmsil edilmiş və maraqlı məruzələri dinlənilmişdir.

Konfransın işi başa çatdıqdan sonra iştirakçılarla işgüzar görüşlər keçirilmiş, təcrübə mübadilələri aparılmış və təqdim olunmuş materiallar Azərbaycana gətirilmişdir.

- 2014-cü il 10-13 noyabr tarixlərində Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) və İtaliya Sertifikatlı Mühasiblər və Ekspertlər Milli Şurasının (CNDCEC) birgə təşkilatçılığı ilə İtaliya Respublikasının paytaxtı Roma şəhərində keçirilən “Dünya Mühasiblər Konqresi 2014 (WCOA)”-də Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri cənab V.Novruzovun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti iştirak etmişdir.

Azərbaycanın nümayəndə heyəti 100-dən çox ölkənin 6000-ə yaxın nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən Dünya Mühasiblər Konqresinin plenar və sessiya iclaslarında iştirak edərək yeni auditor hesabatı, özəl şirkətlərin maliyyə hesabatlarının təkamülü, korrupsiya və fırıldaqçılıqla mübarizə: peşəkar mühasiblərin rolu, beynəlxalq təhsil standartları və auditorun səlahiyyətləri, IFRS-ə və global ardıcılığa konvergensiya, auditin keyfiyyətinin standart blokları, SMP-lər 2020, mühasibatlıq peşəsini gücləndirmək və dəyişdirmək, beynəlxalq standartların tərcüməsi və rəhbərlik: ən yaxşı praktikalar və tərcümə

keyfiyyətini artırmaq üçün vasitələr, audit komitəsinin gözləntiləri və s. aktual mövzular ətrafında geniş müzakirələr apararaq təcrübə mübadiləsi etmişlər.

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının nümayəndə heyəti Böyük Briyanıyanın Beynəlxalq Sertifikatlaşdırılmış Mühasiblər Assosiasiyasının (ACCA) dəvəti ilə 2014-cü ilin 11 noyabr tarixində ACCA-nın icraçı direktoru Stephen Heathote ilə görüş keçirmiş və görüşdə ACCA və Auditorlar Palatasının birgə qoşulduğu tədbirlərin, audit və mühasibatlıq peşəsi mütəxəssisləri üçün fəaliyyətlərin təşkilinin davam etdirilməsi, akkreditə olunmuş təlim mərkəzləri, ali təhsil müəssisələri və ACCA ilə əməkdaşlığa dair birgə fəaliyyətin həyata keçirilməsi, Auditorlar Palatası tərəfindən keçirilən Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartları üzrə mühasibat uçotu, idarəetmə, milli sertifikat, vergi uçotu imtahanlarından uğurla keçən şəxslərin diplom və sertifikatlarının ACCA tərəfindən tanınması məsələləri müzakirə edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının sədri V.Novruzov Avropa Mühasiblər və Auditorlar Federasiyasının (EFAA) prezidenti cənab B.Richardtla keçirilmiş görüşdə 2015-ci ilin may ayında Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində keçiləcək EFAA-nın Baş Assambleyasının növbəti iclasına hazırlığa dair fikir mübadiləsi aparmış və görülməli işlər nəzərdən keçirilmişdir.

Dünya Mühasiblər Konqresi iştirakçılarının nəzərinə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında son illərdə ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu iqtisadi islahatlar, şəffaflığın artırılması və maliyyə nəzarətinin gücləndirilməsi istiqamətində görülən kompleks tədbirlər barəsində Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının nümayəndə heyəti tərəfindən məlumat çatdırılmışdır.

Səfər müddətində əldə edilmiş çoxsaylı metodik materiallar ölkəmizin audit sistemində tətbiq edilmək məqsədilə respublikamıza gətirilmiş və onların bir qismi Auditorlar Palatasının internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Konsepsiyanın “Auditorlar Palatasının fəaliyyəti barədə ictimaiyyətin müntəzəm məlumatlandırılması” bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Auditorlar Palatasının 2013-cü il üzrə fəaliyyətinin nəticəsinə dair hesabat hazırlanmış, palatanın internet sahifəsində yerləşdirilmiş, nəşr etdirilmiş, müvafiq qurumlara və ictimaiyyətə çatdırılması təmin edilmişdir.

Auditorlar Palatasının üzvləri olan auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar haqqında məlumatlar mütəmadi olaraq yeniləşdirilir və Palatanın internet sahifəsində yerləşdirilir.

Auditorlar Palatası üzrə telefon-məlumat kitabçası hazırlanmış və 2014-cü ildə nəşr etdirilmişdir.

Auditə dair reklam xarakterli materialların KİV-də yerləşdirilməsi məqsədilə məcburi audiddən keçməli olan təsərrüfat subyektləri barədə məlumatlar mətbuatda

və 2014-cü ilin yanvar-fevral aylarında ictimai televiziya kanalında yayımlanmış, Palatanın və Vergilər Nazirliyinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Azərbaycanda auditor xidmətinin təşkilinin təkmilləşdirilməsinin əsas istiqamətlərindən biri də auditor xidməti istifadəçilərinin, maraqlı tərəflərin və bütövlükdə ictimaiyyətin auditin təşviqi və təbliği sahəsində maarifləndirilməsidir.

İctimaiyyətdə auditə dair düzgün və obyektiv təsəvvürün formalaşdırılması üçün maarifləndirmə, auditin təbliği və nəşrlər sahəsində fəaliyyətin intensivləşdirilməsi metodiki vəsaitlərlə təminat (o cümlədən beynəlxalq peşəkar qurumların normativ sənədləri ilə) prioritet istiqamətlərdəndir.

Metodiki vəsaitlərin təkcə auditorlar tərəfindən deyil, həm də çoxsaylı auditor xidməti istifadəçiləri tərəfindən öyrənilməsi və istifadəsi nəzərə alınmalı, bu sahədə fəaliyyət daha da genişləndirilməlidir.

Konsepsiyanın X “Auditdə informasiya texnologiyalarının tətbiqi” bölməsinin 8-ci və “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi”nə dair Plan-proqramının 8-ci “Beynəlxalq audit təcrübəsində tətbiq olunan xüsusi proqram təminatı məhsullarından (CaseWare Audit, Audit Management Software, Swiss Auditor, ASL Analytics Software, AD Audit Report, Software və s.)” istifadənin genişləndirilməsi “ bəndlərinin icrası istiqamətində işlərin öyrənilib tətbiq olunması davam etdirilir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəhbərliyi altında milli iqtisadiyyatımızın hər bir sahəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və ölkəmizdə tətbiqi Auditorlar Palatasının 2014-2016-cı illər üzrə iş planının 1.14-cü “Audit sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi” bəndinin icrası ilə əlaqədar tədbirlərin həyata keçirilməsi işləri 2015-ci ildə də davam etdiriləcəkdir.

Auditorlar Palatası

Aparatının rəhbəri

Q. Bayramov